

Dělostřelecké vyzbrojování u tankových svazků druhého sledu armády

VM čís. 1/1963

Plukovník Augustin Horáček

Autoři v článku „Použití dělostřelectva tankové divize druhého sledu armády“ rozvádějí nejen celou problematiku použití a činnosti dělostřelectva svazků, ale v určitém rozsahu řeší i některé otázky služby dělostřeleckého vyzbrojování divize, která tuto činnost dělostřelectva a ostatních druhů vojsk (pl., tank.) musí zabezpečovat.

Ve svém diskusním příspěvku doplním uvedený článek některými vlastními názory a zkušenostmi z činnosti služby dělostřeleckého vyzbrojování u tankových svazků druhého sledu armády. Při tom hlavní pozornost zaměřím zejména na úkoly služby související přímo s přesunem a zasazením tankové divize do útoku a pak na problémy zajištění spolehlivého a plynulého zabezpečování organických a posilových dělostřeleckých útvarů (jednotek) municí za boje, vyplývajících z jejich rozdělování a přidělování k prvosledovým (i druhosledovým) tankovým útvarům.

S přihlédnutím k úkolům tankové divize druhého sledu armády uveřejněným v článku, lze činnost služby dělostřeleckého vyzbrojování u tohoto svazku shrnout do těchto na sebe navazujících období

- činnost v prostoru soustředění;
- zabezpečení přesunu do místa velké zastávky, nebo do dalšího prostoru soustředění;
- činnost za přesunu, který je usku-
tečňován do místa velké zastávky, nebo
do dalšího místa soustředění, buď bez

znalosti dalšího úkolu, nebo s jeho zna-
lostí;

- činnost při vyvedení tankové di-
vize 2. sledu na čáru zasazení;
- činnost po zasazení tankového
svazku do útoku.

V prostoru soustředění tankové divize musí náčelník dělostřeleckého vyzbrojování (NDV) svazku získat co nejdříve úplný přehled o skutečné materiální situaci u podřízených útvarů, aby mohl s využitím vlastních zásob nebo za pomoci NDV armády řešit nedostatky ve výzbroji, municí apod.

Z normální činnosti nevybočí ani úkoly NDV svazku při zabezpečování přesunu tankové divize do místa velké zastávky, nebo do dalšího místa soustředění. Náčelník dělostřeleckého vyzbrojování zde musí navrhnout co nejúčelnější rozložení vezených zásob municí na jednotlivé pochodové osy a při tom vyřešit a také zabezpečit doplňování podřízených útvarů municí během přesunu.

Zvláštního významu nabývá činnost NDV za dlouhých přesunů po komunikacích a při organizaci oprav a odsunů poškozené výzbroje v rámci svazku.

Uvedené úkoly bude NDV svazku řešit vždy v co nejúžší součinnosti s orgány týlu a technického zabezpečení, které mají k tomu prostředky. V této činnosti vychází NDV z nařízení velitele svazku pro přesun, z konkrétních požadavků náčelníků druhů vojsk, jakož i ze směrnice NDV armády, pokud je již bude mít (způsob doplňování, odběry doplňků spo-

třebované munice z určených prostorů, určení prostoru pro odsuny poškozené nebo zničené výzbroje apod.).

Podkladem pro činnost NDV za přesunu bude opět nařízení velitele pro přesun a skutečná materiální situace u podřízených útvarů.

za přesunu při znalosti dalšího úkolu bude třeba uplatňovat požadavek, aby do operační skupiny, která bude předjíždět na nové VS v prostoru velké zastávky, byl zařazován také NDV nebo některý z jeho pomocníků.

Tento požadavek odůvodňují těmito výhodami:

— náčelník dělostřelectva bude mít stále k dispozici úplné podklady NDV o výši zásob munice (i podle druhů) a o počtech bojeschopné výzbroje, případně o stavu a průběhu oprav poškozené výzbroje;

— NDV si může v duchu nařízení velitele svazku a požadavků náčelníka dělostřelectva, PVO, příp. NS lépe a podrobněji připravit předběžné podklady pro zabezpečení další činnosti tankové divize z hlediska dělostřeleckého vyzbrojování (organizaci doplňování munice, řízení dělostřeleckých dílen, návrh odborného nařízení apod.); současně má možnost předat nejnutnější odborné pokyny pro podřízené NDV útvarů velitelům útvarů, kteří jsou přítomni rozhodnutí velitele svazku;

— NDV může na podkladě vyhodnocených závěrů organizovat ihned na VS nejnutnější součinnost se zástupcem velitele pro tyl (ZT) a ZVT svazku a zajistit tak prostředky pro okamžitou, nebo pozdější realizaci projednaných opatření materiálního a dělostřelecko-technického zabezpečení u podřízených útvarů;

— NDV svazku má možnost předložit včas NDV armády požadavky na doplnění nedostávajícího se materiálu (například speciální munici) popřípadě k zajištění oprav nebo odsunů poškozené výzbroje u útvarů.

Činnost služby DV při plánování vyvedení tankové divize druhého sledu na čáru nasazení, kdy bude již znám obsah směrnic náčelníka dělostřelectva armády a odborného nařízení NDV armády, bude v podstatě charakterizována těmito opatřeními:

— rychlým doplněním připravených návrhů NDV svazku na zabezpečení činnosti tankové divize; v návrhu bude mož-

no již konkrétněji řešit zejména způsob doplňování útvarů municí a manévr dílenskými prostředky divize s ohledem na skutečné uskupení organického a posilového dělostřelectva;

— urychleným zpracováním, nebo doplněním nejnutnější dokumentace k řízení služby dělostřeleckého vyzbrojování (hrubý plán zabezpečení munice, předběžné odborné nařízení DV, rozkazy náčelníkoví divizního dělostřeleckého skladu (DSD) a divizních dělostřeleckých dílen (DDD), pracovní mapa NDV apod.) a zajištěním včasného dodání výpisů, resp. doplňků všem podřízeným orgánům služby dělostřeleckého vyzbrojování. Současně bude třeba zjistit materiální situaci u přidělených dělostřeleckých prostředků a domluvit součinnost s jejich odbornými orgány při plnění materiálních úkolů;

— vytvořením stanovených zásob munice a ostatního materiálu dělostřeleckého vyzbrojování u útvarů (zvláště u dělostřelectva, které bude zabezpečovat nasazení tank. divize) a v DSD před nasazením svazku do útoku; současně s tím bude třeba upřesnit způsoby doplňování podřízených útvarů a posilových jednotek klasickou municí za útoku a to již s přihlédnutím ke stanoveným normám spotřeby munice, k délce trvání útoku a k způsobu doplňování prostředky armády;

— vytvořením postačujících zásob a prostředků k plynulým opravám poškozené výzbroje při nasazení a v útoku;

— zajištěním spolehlivého spojovacího systému se všemi podřízenými orgány služby dělostřeleckého vyzbrojování, dále s NDV armády a s náčelníkem DSD a DDD.

Podle posledních zkušeností ze cvičení bude mnohdy pro orgány dělostřeleckého vyzbrojování u tankové divize velmi obtížné, splnit v daném čase všechny uvedené základní úkoly. Včasné předání potřebných podkladů orgánům služby DV od náčelníka dělostřelectva svazku a hlavně sladění NDV a jeho pomocníků může velmi urychlit splnění těchto úkolů. Významnou úlohu budou hrát také možnosti tylu td a opatření, která v její prospěch uskuteční NDV armády, dále doba, kdy NDV svazku obdrží podklady a nemalý význam bude mít i použití nových zjednodušených forem řízení a zpracování některé odborné dokumentace.

Tento stručný rozbor požadavků jasně ukázal, že pro krátkost času k jejich realizaci půjde u NDV vždy o činnost velmi náročnou, která vyžaduje úzkou a stá-

lou součinnost se všemi odpovědnými orgány.

Článek ve VM čís. 1/1963 dává orgánům dělostřeleckého vyzbrojování svazků velmi hodnotné a aktuální podklady k řešení materiálních úkolů. Zvláště rozbor úkolů dělostřelectva tankové divize a vyhodnocené normy spotřeby munice mají pro orgány služby dělostřeleckého vyzbrojování velký význam. Dávají reálný obraz o možné celkové potřebě dělostřelecké (raketmetné, protitankové) munice a umožňují vytvořit si i konkrétní představu o možném doplňování dělostřeleckých jednotek municí během boje.

V určité míře je možno čerpat z něho i **podklady pro materiální zabezpečování u ostatních vševojskových útvarů svazku.**

Nejzávažnějším momentem činnosti NDV tankové divize v tomto období bude důkladná příprava urychleného doplnění munice u dělostřeleckých součástí pluků prvního sledu a tankových jednotek před-sunutého odřadu, u nichž dojde po zasa-zení divize k určitému snížení zásob mu-nice.

Článek uvádí, že spotřebu dělostřelec-ké munice bude třeba plánovat tak, aby nepřekročila 0,3 pp (u RM dvě salvy, u tankových jednotek čelního odřadu pů-jde o spotřebu tříštvivého střeliva). S při-hlédnutím na malé množství PZ dělostře-lecké munice představuje to poměrně značné snížení zásob munice u svazku. Úbytek u útvarů (u zbraní) a pak u svaz-ku bude třeba co nejrychleji doplnit. Tento požadavek bude velmi aktuální zvláště u posilového dělostřelectva (vzhle-dem k možnosti jeho intenzivního použití k umlčování nepřátelských ZHN).

Realizovat tento požadavek je možno několika způsoby. Nejspolehlivější a nej-rychlejší bude vyvádět s dělostřelectvem i příslušné divizní zásoby munice (0,2 pp), které při vhodném zařazení do proudu (nejlépe za divizní dělostřelectvo a za DDS) a účelném manévru v prostoru pa-lebných postavení umožní okamžitě dopln-it dělostřelecké, případně tankové jed-notky před-sunutého odřadu.

Uvedená opatření bezpodmínečně vy-žadují, aby v této době byly již k dispo-zici i potřebné doplňky munice od armá-dy (maximálně 0,2 pp pro děla a RM a určité množství tankové tříštvivé munice). To umožní doplnit ihned i divizní zásoby munice na požadovanou výši. Pokud jde o armádu, bude účelné umístit výdejní místo armády, nebo určit prostor předání

doplňků munice tak, aby odběr nevyža-doval dlouhých zajištěk prázdných vozi-del týlu svazku.

Činnost služby dělostřeleckého vyzbro-jování u tankové divize druhého sledu po zasazení do útoku se neodlišuje od obdob-né činnosti u ostatních tankových svazků. Proto se zaměřím na problém **doplňování organických a posilových prostředků mu-nicí během boje.** V tom je dosud značná nejednotnost a tato činnost se prakticky vůbec neprocvičuje.

Pro NDV dělostřeleckých oddílů i po-silových jednotek je problém, jak zajistit plynulé doplňování municí při různém přidělení oddílů (baterií). Přímí velitelé nebudou vždy dávat k tomu podrobné podklady, jak by bylo třeba (budou velet jen některé části vyčleněných jedno-tek). V důsledku rozdělení štábu útvaru (oddílů) nebudou mít NDV útvaru zajiš-těno ani nepřetržité spojení, které by mu umožnilo sledovat materiální situaci. I když spojení je teoreticky zajištěno přes velitele skupin (viz VM č. 1/63 str. 28 a 29), nelze toto považovat za nejvý-hodnější způsob řízení zásobování v rá-mci dělostřeleckého útvaru, neboť NDV útvaru (dělostřeleckého oddílu, posilové jednotky) nebude mít vždy možnost jej využít.

K zajištění plynulosti přísunu munice k dělostřeleckým jednotkám bude třeba, aby NDV svazku učinil tato opatření:

1. U organického dělostřeleckého oddílu

— **řídít doplňování municí u vyčleně-ných dělostřeleckých baterií jen prostřed-ky týlu divize a to přes určená výdejní místa divize,** do nichž je současně při-sunována munice i pro tankové útvary, jimž jsou dělostřelecké baterie přiděleny. Odběry této munice musí organizovat společně jak orgán služby dělostřeleckého vyzbrojování tankového útvaru, tak i dě-lostřeleckého oddílu (zpravidla vyčleně-ný orgán ze štábu oddílu), který musí za-jistit i další dopravu převzaté munice k bateriím;

— **dělostřelecké baterie bude třeba dočasně posilovat i potřebným počtem dopravních prostředků z muniční čtyř dělostřeleckého oddílu, jichž se využije jak k dopravě „před-sunutých pohyblivých zásob munice“ dělostřeleckého oddílu (0,3 pp), tak i k vlastnímu odběru mu-nice z výdejních míst divize;**

— NDV organického dělostřeleckého oddílu a jeho zástupce si volí své stano-
viště:

a) přímo u velitele dělostřeleckého oddílu, který zpravidla bude u jedné ba-
terie, nebo u jeho zástupce, který bude
u jiné baterie, přičemž NDV bude u veli-
tele a pomocník NDV u zástupce velitele
oddílu; pro výhodnější řízení služby dě-
lostřeleckého vyzbrojování u oddílu nelze
vyloučit ani opačné zařazení;

b) NDV je zařazen dočasně přímo
u NDV tankové divize buď na VS nebo na
TVS.

V prvním případě bude NDV tankové
divize umožněno, aby řídil přísuny munice
pro dělostřelecké baterie přes výdejní
místa munice. NDV dělostřeleckého od-
dílu nebo jeho pomocník řídí pak ve vý-
dejním místě osobně odběr a rozdělení
přidělené munice mezi dělostřelecké ba-
terie podle pokynů velitele, popř. zástup-
ce velitele oddílu.

V druhém případě (který se dnes
u svazků běžně používá) využívá NDV
svazku příslušného NDV dělostřeleckého
oddílu nebo jeho pomocníka, k přípravě
a přímému řízení zásobování organíc-
kých jednotek municí. Jejich úkolem je
také sledovat taktickou a materiální si-
tuaci u těchto jednotek, a příslušné údaje
zaznamenávat buď do pracovní mapy
vlastní, nebo NDV tankové divize.

2. U přidělených dělostřeleckých jednotek

U těchto bude postup v podstatě ob-
dobný, jako u organických útvarů. Urči-
tou organizační odlišností je, že za ply-
nulé a nepřetržité doplňování munice
u posilových prostředků zodpovídá vždy
a v plném rozsahu NDV příslušného dělo-
střeleckého svazku (kdb), příp. NDV ar-
mády, i když doplňování municí v rámci

tankové divize bude zajišťovat zpravidla
NDV svazku sám za plného využití orgá-
nů a prostředků těchto přidělených jed-
notek.

Náčelník dělostřeleckého vyzbrojování
tankové divize zajišťuje a organizuje jen
odběr a správné rozdělování doplňků mu-
nice dodaných armádou, jakož i přepravu
těchto zásob buď v týlu divize, nebo DDS.
K tomu musí mít část dopravních pro-
středků týlu kanónové dělostřelecké bri-
gády.

*

Uvedl jsem jen základní možné způ-
soby doplňování munice u děl. útvarů.
Chtěl jsem poukázat na složitost tohoto
úkolů u tankové divize, zvláště na obtíže,
s jakými se orgány služby dělostřeleckého
vyzbrojování svazku a dělostřeleckých
útvarů budou setkávat při různém usku-
pení dělostřeleckých jednotek.

K dělostřelecko-technickému zabezpe-
čení organických dělostřeleckých jedno-
tek využívá NDV tankové divize přede-
vším dělostřeleckých dílen útvarů a te-
prve v případě, že by tyto samy nebyly
schopny zabezpečit opravy, využije z části
dílenských prostředků divize.

Obtížnější jsou opravy u přidělených
prostředků, které mají jinou dělostřelec-
kou výzbroj, než je u divize. Je proto
nutné, aby s nimi byla přidělena i část
dělostřeleckých dílen kanónové dělostře-
lecké brigády s postačujícími zásobami
záložních dílů, resp. vyměnitelných agre-
gátů (s plným využitím jejich příslušníků
služby dělostřeleckého vyzbrojování).

Bude-li mít tanková divize přiděleny
ještě jiné posilové prostředky (např. pro-
titankový pluk z protitankové dělostře-
lecké brigády nebo některý z malorážo-
vých protiletadlových pluků armádní pro-
tiletadlové brigády) můžeme některé zá-
sady plně aplikovat i na tyto útvary.

*

Nejaktuálnějším úkolem služby DV i dělostřeleckých velitelů u tankové divize
zůstává nadále otázka spolehlivého a plynulého zabezpečování organických i posi-
lových dělostřeleckých jednotek v útočném boji. V tom nemáme dosud ještě dosta-
tek praktických zkušeností.

Závěry o činnosti služby dělostřeleckého vyzbrojování, ke kterým jsem při roz-
boru úkolů došel, považuji jen za vodítko pro jejich ověření v praxi, nebo k širšímu
teoretickému rozpracování tohoto tématu.